

325. Wł. Mickiewicz do J. I. Kraszewskiego 14 XII 1885 Rkp. BJ 6520 k. 349-350.

[k. 349r]

Paryż, 14^{go} grudnia 1885 r.

Kochany Panie,

List Pański rozminął się z ostatnim moim listem. Dobrze, że Pan nie sam. Jeżeli p. Bogusław¹ w S[an] Remo, proszę go ode mnie pozdrowić. Brzydka pogoda, która w tej porze roku jest w Paryżu prawidłem, stanowi w S[an] Remo rzadki wyjątek, więc ciepło znów prędko Pana pocieszy i pokrzepi. Co do trosk pańskich, bywało gorzej. Obawiam się bardzo, aby Prusak zdecydował się uwolnić Pana od wypłaty w [k. 349v] ostatniej tylko chwili, jak Moskał ułaskawiał naszych pod stryczkiem na samej szubienicy. Nowy rok bliski i może też i diabeł okaże się nie tak czarnym, jak go malują i oszczędzi Panu kilkumiesięczną dręczącą niepewność. Z Bohdanem² niedobrze. Jak prawie każdy chory, tak i on dziwaczy, leczy się sam, bierze bez potrzeby na przeczyszczenie, żołądek sobie popsuł, stąd wysilenia niebezpieczne [k. 350r] w jego stanie; znów rana na oku się otworzyła, ciągle więc obawa dożywotniej ciemności. Czy słyszał Pan o przekładzie hiszpańskim *Ulany*³? Przypuszczam, że Hiszpan ten tłumaczył z francuskiego. Książki w rękę nie miałem, ale o niej doniósł syn Domeyki⁴, bawiący w Rzymie, który cieszy się *de ce que l'Espagne ne soit pas aussi arrièrè qu'on le suppose et s'intéresse à la littérature polonaise*⁵. Dzieła żądane⁶ Panu wysyłam *par colis postal*⁷. Tak najpraktyczniej [k. 350v] i najtaniej. Przepraszam z góry za lichey artykuł Strindberga w „Revue Univ[erselle]”⁸. *Quand on est deux directeurs, il est difficile que chacun ne tire pas ainsi la couverture à soi*⁹. Lermina¹⁰ jest najlepszego serca człowiek, *mais gamin de Paris dans l'âme*¹¹. W przyszłym numerze spodziewam się ogłosić piękny artykuł p. Hélié o Polsce¹². Podobno, że w Warszawie „Chwila”¹³ nie przeżyje rok 1885, zgon

¹ Bogusław Kraszewski – zob. list nr 287.

² Józef Bohdan Zaleski – zob. list nr 15.

³ Francisco de Mas y Otzet, *Ulana*, Madryt 1885.

⁴ Ferdynand (Hernán Esteban) Domeyko – zob. list nr 282.

⁵ *Że Hiszpania nie jest tak zacofana, jak się przypuszcza, i interesuje się literaturą polską* (franc.).

⁶ Zob. list nr 322.

⁷ *Paczką pocztową* (franc.).

⁸ August Strindberg, *Buts supérieurs*, „Revue Universelle Internationale”, nr 6, (16 octobre) 1885; August Strindberg – zob. list nr 306.

⁹ *Gdy jest dwóch dyrektorów, trudno, żeby każdy nie ciągnął koldry w swoją stronę* (franc.).

¹⁰ Jules Lermina – zob. list nr 214.

¹¹ *Ale w duszy paryski z niego urwis* (franc.).

¹² Faustin Hélié, *La Prochaine restauration de la Pologne*, „Revue Universelle Internationale”, nr 12, (16 avril) 1886. Faustin Hélié (1799-1884) – sędzia, kryminolog i prawnik, latach 1879-1884 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Rady Stanu.

¹³ „Chwila” – dziennik polityczny, literacki i społeczny wydawany przez Walerego Przyborowskiego w Warszawie w okresie 1 X 1885 – 28 II 1886 (134 numery), od 7 X 1885 ukazywał się jako tygodnik (30 numerów).

tego rodzaju pisma mało kogo zasmuci, ale zapominam, że Kochany Pan lepiej wie w S[an] Remo, co się dzieje w Warszawie, niż ja tutaj w Paryżu.

Ściskam przyjazną dłoń pańską,

Przywiązany sługa

Wł[adysław] Mickiewicz